

BÁO CÁO
Chuyên đề tháng 7
Về tình hình triển khai Luật Hợp tác xã năm 2012
trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng

I. Tình hình xây dựng, ban hành các văn bản hướng dẫn thực hiện Luật Hợp tác xã năm 2012

Từ khi Kết luận số 56-KL/TW của Bộ Chính trị và Luật Hợp tác xã năm 2012 được ban hành cùng với các nghị định, thông tư, chỉ thị của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và các Bộ, ngành Trung ương; Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo về kinh tế tập thể¹, đã tạo đầy đủ cơ sở, điều kiện và căn cứ để các cấp, các ngành, các địa phương trong tỉnh triển khai thực hiện đầy mạnh mẽ phát triển kinh tế tập thể, thể hiện sự quan tâm, nghiêm túc trong công tác chỉ đạo, tổ chức thực hiện, góp phần tích cực vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

II. Công tác triển khai, giám sát thi hành Luật Hợp tác xã và các văn bản hướng dẫn thực hiện

1. Tình hình triển khai hướng dẫn và thực hiện công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về Hợp tác xã (HTX):

- Tổ chức cuộc thi tìm hiểu Luật HTX năm 2012 với hơn 2.000 bài dự thi cấp tỉnh và đạt kết quả tại cuộc thi chung kết do Liên minh HTX Việt Nam tổ chức (*01 giải tập thể, 01 giải ba cá nhân và 02 giải khuyến khích cá nhân*). Phát

¹ - Văn bản số 2637-CV/TU, ngày 27/02/2013 của Tỉnh ủy thực hiện kết luận số 56/KL-TW ngày 21/02/2013 của Bộ Chính trị về tiếp tục đổi mới, phát triển và nâng cao hiệu quả kinh tế tập thể;

- Kế hoạch số 07-KH/TU, ngày 23/6/2016 của Tỉnh ủy về kế hoạch thực hiện Kết luận số 56-KL/TW, ngày 21/02/2013 của Bộ Chính trị và Chỉ thị số 19/CT-TTg ngày 24/7/2015 của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng giai đoạn 2016-2020;

- Nghị quyết số 100/2014/NQ-HĐND, ngày 15/7/2014 của HĐND tỉnh quy định mức chi hỗ trợ các sáng lập viên hợp tác xã chuẩn bị thành lập, các đối tượng đào tạo, bồi dưỡng của Hợp tác xã trên địa bàn tỉnh;

- Kế hoạch số 2734/KH-UBND, ngày 21/5/2013 của UBND tỉnh triển khai chương trình, kế hoạch tiếp tục đổi mới, phát triển và nâng cao hiệu quả kinh tế tập thể trên địa bàn tỉnh đến năm 2020;

- Kế hoạch số 3526/KH-UBND, ngày 14/7/2014 của UBND tỉnh về triển khai thực hiện Luật Hợp tác xã năm 2012;

- Văn bản số 5000/UBND-KT, ngày 24/9/2014 của UBND tỉnh về việc đẩy mạnh thực hiện Kết luận số 56-KL/TW của Bộ Chính trị; Luật Hợp tác xã năm 2012 và Nghị định số 193/2013/NĐ-CP của Chính phủ;

- Kế hoạch số 6128/KH-UBND, ngày 13/10/2015 của UBND tỉnh về triển khai thực hiện Chỉ thị số 19/CT-TTg, ngày 24/7/2015 của Thủ tướng Chính phủ về việc đẩy mạnh triển khai thi hành Luật Hợp tác xã năm 2012;

- Quyết định số 14/2015/QĐ-UBND, ngày 25/02/2015 của UBND tỉnh về việc ban hành quy định chính sách hỗ trợ phát triển Hợp tác xã trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng giai đoạn 2015-2020;

- Quyết định số 704/QĐ-UBND, ngày 20/3/2015 của UBND tỉnh về việc thành lập Ban chỉ đạo và Tổ giúp việc Ban chỉ đạo phát triển kinh tế tập thể trên địa bàn tỉnh;

- Quyết định số 961/QĐ-UBND, ngày 04/5/2017 của UBND tỉnh ban hành Đề án phát triển kinh tế hợp tác tỉnh Lâm Đồng đến năm 2020.

động cuộc thi tìm hiểu mô hình HTX kiểu mới tại các cấp xã, huyện, thành phố thuộc tỉnh và kết quả đạt giải nhất tiêu phẩm kịch cụm 5 tỉnh Tây Nguyên và đạt giải khuyến khích tại cuộc thi chung khảo hội thi toàn quốc mô hình HTX kiểu mới tại Hà Nội ngày 19/12/2016.

- Biên soạn và phát hành hơn 1000 tài liệu hướng dẫn tuyên truyền về Luật HTX năm 2012; các cơ chế, chính sách hỗ trợ phát triển HTX và các tài liệu hướng dẫn thành lập, tổ chức lại hoạt động sản xuất kinh doanh trong HTX.

- Ngày 19/10/2016, tỉnh Lâm Đồng đã tổ chức hội nghị sơ kết 03 năm thực hiện Luật HTX năm 2012, đã đánh giá tình hình và kết quả thực hiện Luật HTX năm 2012, công tác đăng ký chuyển đổi HTX theo quy định của Luật HTX năm 2012, biểu dương những HTX điển hình tiên tiến và có nhiều đóng góp trong công tác phát triển kinh tế tập thể trên địa bàn.

2. Tình hình tổ chức, hướng dẫn đăng ký chuyển đổi HTX theo Luật HTX năm 2012

Sau khi rà soát tình hình HTX trên địa bàn toàn tỉnh, UBND tỉnh đã chỉ đạo các Sở, ngành, địa phương tiến hành tuyên truyền, phổ biến và quán triệt quy định của Luật HTX năm 2012, Nghị định số 193/2013/NĐ-CP, ngày 21/11/2013 của Chính phủ và Thông tư số 03/2014/TT-BKHĐT, ngày 26/5/2014 của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, đồng thời, hướng dẫn các HTX trên địa bàn xây dựng hồ sơ đăng ký chuyển đổi (*đối với HTX phải chuyển đổi*) và lập thủ tục giải thể (*đối với các HTX thuộc đối tượng phải giải thể*).

Tuy nhiên, quá trình chuyển đổi, đăng ký lại HTX trong 02 năm đầu diễn ra rất chậm do nhiều nguyên nhân như: Văn bản hướng dẫn của các Bộ, ngành Trung ương hướng dẫn triển khai thi hành Luật HTX năm 2012 chậm được ban hành; nhiều HTX chưa chủ động xây dựng hồ sơ và điều chỉnh tổ chức, hoạt động cho phù hợp với Luật HTX năm 2012; cán bộ quản lý về kinh tế tập thể ở các ngành, các cấp hầu hết kiêm nhiệm nên công tác theo dõi, đôn đốc, tư vấn, hỗ trợ chưa chặt chẽ và kịp thời...

Trước tình hình nêu trên, để chuyển đổi kịp thời các HTX theo đúng thời hạn quy định của Luật HTX năm 2012, UBND tỉnh đã ban hành chỉ đạo và yêu cầu các sở, ngành, UBND các huyện, thành phố và các HTX phải tích cực và nhanh chóng tiến hành công tác đăng ký lại HTX trước 01/7/2016 theo đúng quy định của pháp luật. Tiến độ thực hiện việc đăng ký lại HTX được đẩy mạnh trong thời gian cuối năm 2015 và 6 tháng đầu năm 2016.

3. Tình hình đăng ký lại HTX theo Luật HTX năm 2012

a) Tình hình HTX trước khi Luật HTX năm 2012 có hiệu lực:

- Về số lượng HTX: Tại thời điểm 01/7/2013, toàn tỉnh có:

+ 02 Liên hiệp HTX;

+ 128 HTX, gồm: 82 HTX nông nghiệp, 19 HTX giao thông vận tải; 24 HTX công thương và 03 HTX dịch vụ du lịch.

+ 21 Quỹ tín dụng nhân dân.

- Sau khi rà soát, đánh giá và đã xác định:

+ 02 Liên hiệp HTX tổ chức và hoạt động phù hợp với quy định của Luật HTX năm 2012 nên thuộc đối tượng phải đăng ký lại, chỉ cần thực hiện thủ tục đổi Giấy chứng nhận đăng ký theo mẫu mới.

+ 21 Quỹ tín dụng nhân dân hoạt động phù hợp với quy định của Luật HTX năm 2012 nên không thuộc đối tượng phải đăng ký lại.

+ 50 HTX đã ngưng hoạt động từ lâu, không có khả năng khôi phục, cần thực hiện thủ tục giải thể theo quy định.

+ 78 HTX cần tiến hành đăng ký lại, gồm: 45 HTX nông nghiệp, 15 HTX vận tải, 17 HTX công thương và 01 HTX dịch vụ du lịch.

b) *Kết quả thực hiện đăng ký lại HTX*: Đến ngày 30/6/2016, 78 HTX đã hoàn thành công tác đăng ký lại HTX theo quy định của Luật HTX năm 2012.

4. Tình hình thành lập mới và giải thể HTX

a) *Về thành lập mới*: Số lượng HTX thành lập mới đăng ký hoạt động theo Luật HTX năm 2012 từ ngày 01/7/2013 đến ngày 31/12/2016 là 71 HTX, gồm: 04 Quỹ tín dụng nhân dân; 47 HTX Nông nghiệp; 12 HTX công thương; 07 HTX giao thông vận tải; 01 HTX xây dựng.

b) *Về giải thể*:

- Trong tổng số 50 HTX ngưng hoạt động, đã tiến hành giải thể 26 HTX. Trong đó, thành phố Đà Lạt: 14 HTX; huyện Đơn Dương: 07 HTX; thành phố Bảo Lộc, các huyện Đạ Tẻh, Bảo Lâm, Đạ Huoai và Lâm Hà: mỗi huyện, thành phố giải thể 01 HTX. Đến nay, thành phố Đà Lạt và huyện Đơn Dương đã tiến hành xong công tác giải thể HTX ngưng hoạt động.

- Số HTX còn lại cần tiếp tục giải thể là 24 HTX, trong đó: huyện Lâm Hà: 05 HTX; huyện Cát Tiên: 05 HTX; huyện Đức Trọng: 04 HTX; thành phố Bảo Lộc: 03 HTX; huyện Di Linh: 02 HTX; huyện Đam Rông: 02 HTX; huyện Đạ Huoai: 01 HTX; huyện Đạ Tẻh: 01 HTX; huyện Lạc Dương: 01 HTX.

Đa số các HTX hoạt động không hiệu quả đang làm hồ sơ giải thể do thiếu nhân lực và nguồn lực². Nhiều HTX khó giải thể do làm mất con dấu hoặc không liên hệ được với lãnh đạo của HTX nên việc thu hồi con dấu và hồ sơ liên quan đến hoạt động của HTX gặp khó khăn. Bên cạnh đó, Thông tư số 03/2014/TT-BKHĐT của Bộ Kế hoạch và Đầu tư quy định về thủ tục giải thể phải đầy đủ, đúng quy trình,...gây khó khăn, vướng mắc cho địa phương trong công tác tiến hành giải thể các HTX.

5. Tình hình góp vốn, cung ứng sản phẩm, dịch vụ của HTX cho các thành viên:

Mức góp vốn của thành viên tham gia vào HTX ngày càng tăng lên, HTX mở sổ theo dõi sổ vốn góp của thành viên và cấp cho thành viên giấy chứng nhận góp vốn vào HTX có chữ ký của Chủ tịch Hội đồng quản trị và đóng dấu

² Vốn góp quá ít, không huy động được từ các tổ chức tín dụng cũng như thành viên tham gia trong HTX.

của HTX, đây là cơ sở pháp lý xác lập tư cách thành viên khi tham gia vào HTX. Ngoài ra, HTX ký hợp đồng sử dụng dịch vụ với thành viên tùy theo nhu cầu của từng thành viên.

Trước khi Luật HTX năm 2012 có hiệu lực, phần lớn các HTX cung ứng sản phẩm, dịch vụ phục vụ cho người dân (*không phải là thành viên HTX*) là chính nhưng sau khi tiến hành cung cấp, đăng ký, chuyển đổi theo Luật HTX năm 2012 thì đa phần các HTX điều chỉnh dần tỷ lệ cung ứng sản phẩm ra ngoài thành viên là 32% theo quy định của Luật HTX năm 2012.

Do Luật HTX năm 2012 quy định tỷ lệ cung ứng sản phẩm, dịch vụ chủ yếu phục vụ cho thành viên nên một số HTX mới thành lập trong những năm gần đây có số lượng thành viên ít nên tổng giá trị sản phẩm, dịch vụ cung ứng cho thành viên không lớn, hạn chế tỷ lệ cung ứng cho người ngoài thành viên, tạo nên sự mất cân bằng trong việc cạnh tranh với các loại hình doanh nghiệp khác và hạn chế sự phát triển của HTX. Điển hình như HTX cung cấp, bao tiêu sản phẩm rau, củ, quả cho 07 thành viên sẽ không đủ số lượng cũng như chủng loại để tiếp cận được với các thị trường tiềm năng như: chợ đầu mối, các chuỗi cửa hàng, khu công nghiệp, siêu thị... Chính vì vậy, các HTX tự tổ chức thu mua sản phẩm của các hộ nông dân có nhu cầu tiêu thụ sản phẩm và không muốn tham gia vào HTX.

Qua theo dõi tình hình hoạt động của các HTX thì có hơn 40% các HTX trên địa bàn có trích lập quỹ phát triển sản xuất, quỹ dự phòng và các quỹ khác như: quỹ phúc lợi, quỹ đào tạo cán bộ,...; nhiều HTX chỉ phát triển ở hình thức tư vấn, hướng dẫn hỗ trợ kỹ thuật cũng như giới thiệu các doanh nghiệp để doanh nghiệp trực tiếp ký kết hợp đồng với từng hộ thành viên. Đối với các HTX có phát sinh doanh thu sau khi nộp thuế và trích lập các quỹ thì lợi nhuận chia cho thành viên theo 2 hình thức: chia theo mức độ sử dụng dịch vụ và chia theo vốn góp. Các HTX thành lập từ thời bao cấp, sau khi chuyển đổi đăng ký lại theo Luật HTX năm 2012 thì đang chuyển dần qua hình thức chia lợi nhuận theo mức độ sử dụng dịch vụ.

Đối với các HTX có quy mô nhỏ, ít thành viên tham gia, khi tổ chức đại hội thành viên thường dễ dàng và thuận lợi hơn so với những HTX có quy mô từ 100 thành viên trở lên. Tại Lâm Đồng, đa phần các HTX có quy mô lớn về thành viên là HTX tổ chức hoạt động và quản lý chặt chẽ theo quy định của Luật HTX năm 2012 nên công tác tổ chức, xác lập tư cách đại biểu thành viên và số lượng đại biểu tham dự theo giấy triệu tập đại hội của HTX không vi phạm quy định.

Về hoạt động của các HTX theo Luật HTX năm 2012 ngày càng hiệu quả thể hiện các loại hình dịch vụ như: cung ứng dịch vụ đầu vào về vật tư nông nghiệp (*phân bón, thuốc bảo vệ thực vật, ...*) và các loại hình dịch vụ đầu ra như: bao tiêu lúa giống, cây ăn quả, hoa, rau, củ, quả các loại. Bên cạnh đó, nhiều HTX còn tổ chức các dịch vụ tư vấn, hướng dẫn kỹ thuật cho bà con thành viên trong sản xuất đảm bảo theo quy chuẩn của nhà nước. Năm 2014, tỉnh Lâm Đồng đã xây dựng được 02 mô hình HTX hoạt động trong lĩnh vực mới so với trước đây, đó là: HTX hoạt động lĩnh vực ngành xây dựng (*HTX 27/7 ở thành*

phố Bảo Lộc), HTX quản lý kinh doanh khai thác chợ nông thôn (HTX chợ Đà Loan ở huyện Đức Trọng); 02 mô hình HTX này bước đầu hoạt động hiệu quả, đặc biệt mô hình quản lý, kinh doanh, khai thác chợ đang được đánh giá cao để nhân rộng trong toàn tỉnh trong các năm tới.

Số lượng các HTX thành lập mới theo Luật HTX năm 2012 trong những năm gần đây tăng hơn các năm trước, các HTX có cán bộ quản lý là cán bộ có trình độ đại học, cao đẳng thì huy động vốn góp từ các thành viên cao hơn các HTX có cán bộ quản lý chưa qua đào tạo cơ bản. Đồng thời, hoạt động của các HTX mới thành lập mà cán bộ quản lý có trình độ, vốn góp lớn thường hoạt động hiệu quả hơn các HTX khác. Hiện nay, có một số mô hình HTX có sự tham gia của thành viên là pháp nhân thường giữ vai trò bao tiêu các sản phẩm đầu ra hoặc cung ứng các dịch vụ đầu vào cho HTX, mô hình HTX này hoạt động rất hiệu quả như: HTX Su Su Công Thành ở huyện Lâm Hà, HTX nông nghiệp Nông Đức Thịnh ở huyện Bảo Lâm.

Từ ngày 01/7/2013 đến ngày 30/6/2016, toàn tỉnh có 02 HTX quy mô nhỏ (*HTX Tân Văn và HTX Thuận Thành*) sáp nhập thành HTX dịch vụ tổng hợp Tân Văn đang tổ chức hoạt động theo Luật HTX năm 2012.

6. Tình hình xây dựng mô hình HTX hoạt động hiệu quả theo quy định của Luật HTX năm 2012

a) Mô hình chuỗi giá trị liên kết và HTX kiểu mới trong nông nghiệp:

Với sản lượng một số cây trồng chủ lực ngày càng tăng (*chè, cà phê, rau, hoa*) nhờ ứng dụng đồng bộ các giải pháp về giống, công nghệ cao, quy trình sản xuất tiên tiến thì vấn đề sản xuất - tiêu thụ sản phẩm luôn là thách thức đối với người sản xuất (*nông dân, HTX*) trên địa bàn tỉnh. Trong những năm gần đây, việc liên kết sản xuất - tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng tuy còn nhiều khó khăn nhưng đã hình thành nhiều hình thức liên kết, thể hiện sự phát triển trong liên kết hợp tác sản xuất, chế biến và tiêu thụ sản phẩm; qua đó góp phần giúp cho người nông dân có định hướng tốt hơn trong tổ chức sản xuất nhằm giải quyết tốt đầu ra cho sản phẩm. Một số liên kết phổ biến hiện nay trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng đó là:

- Liên kết giữa doanh nghiệp với Tổ hợp tác: Hiện nay, trên địa bàn tỉnh hình thành nhiều liên kết sản xuất giữa doanh nghiệp với các tổ hợp tác để sản xuất và tiêu thụ các loại nông sản hàng hóa trên thị trường. Với phương thức liên kết này, doanh nghiệp hỗ trợ đầu tư vốn, các loại giống, kỹ thuật canh tác và tìm kiếm thị trường tiêu thụ sản phẩm làm ra; nông dân bỏ đất sản xuất, công lao động trực tiếp, vốn và tự chịu trách nhiệm sản xuất nông sản theo hợp đồng đã ký kết. Các tổ hợp tác thực hiện có hiệu quả trong liên kết loại này gồm: Tổ hợp tác Hoa cát cành Đà Lạt Hasfarm với công ty TNHH Agrivina; tổ hợp tác trà Long Đỉnh với Công ty trà Long Đỉnh; tổ hợp tác sản xuất hoa Hương Sắc với Công ty Hoa Mặt trời sản xuất và tiêu thụ hoa lan vũ nữ,...

- Liên kết giữa doanh nghiệp với HTX: Để thu mua hàng hóa của người dân trên địa bàn với số lượng lớn và chất lượng sản phẩm đồng đều, các doanh nghiệp chủ động liên kết với các HTX ký kết các hợp đồng tiêu thụ sản phẩm.

Để hợp đồng thực hiện đúng và đầy đủ theo cam kết, liên kết hoạt động theo cơ chế: doanh nghiệp có trách nhiệm tìm kiếm thị trường tiêu thụ, hỗ trợ đầu tư, hướng dẫn kỹ thuật sản xuất; đại diện HTX có trách nhiệm gắn kết thành viên của HTX với doanh nghiệp thực hiện đúng các cam kết hợp đồng theo thỏa thuận đã ký kết. Liên kết này thực hiện tốt ở Hợp tác xã Anh Đào, HTX Tân Tiến, HTX Xuân Hương ở Đà Lạt (*liên kết với các hệ thống siêu thị tiêu thụ rau sạch*), HTX Phi Vàng ở Đơn Dương (*liên kết với Công ty Pepsico tiêu thụ khoai tây*), Hợp tác xã Tiên Huy ở Đức Trọng (*liên kết với siêu thị METRO tiêu thụ rau sạch*)... Ngoài ra, các HTX hoạt động vùng cây công nghiệp huyện Di Linh, thành phố Bảo Lộc còn tổ chức liên kết với các Công ty phân bón Bình Điền, Năm Sao,... cung ứng dịch vụ vật tư đầu vào cho bà con thành viên nhằm đảm bảo giá thành cũng như chất lượng sản phẩm như: HTX Đồng Phát, Tiến Phát, Đồng Di Linh,...

- Mô hình liên kết giữa hộ nông dân, THT với HTX: Phần lớn các HTX có quy mô lớn về tiêu thụ sản phẩm đều ra đều tổ chức liên kết với các hộ nông dân, THT trên địa bàn lân cận như: HTX nông nghiệp Anh Đào (*Đà Lạt*) tổ chức liên kết với 300 hộ nông dân³; HTX Tiên Huy (*Đức Trọng*) liên kết với các THT là cán bộ Hội Cựu chiến binh, Hội Nông dân và các thành viên liên kết là các hộ đồng bào, người dân trên địa bàn lân cận; HTX Tân Tiến (*Đà Lạt*),... liên kết với thành viên liên kết, tổ hợp tác theo hình thức: HTX cung cấp vật tư, cây giống, kỹ thuật và thành viên liên kết, THT cung cấp nguồn rau, củ, quả các loại cho HTX.

- Hiện nay, các HTX, THT có hoạt động theo mô hình liên kết đang phát triển mạnh trong tỉnh, trước đây chỉ hình thành ở các huyện, thành phố chuyên sản xuất rau, hoa, cây công nghiệp nhưng nay phát triển ở các huyện vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số như: huyện Cát Tiên có HTX Trung Thành, HTX Tân Hưng Phát; huyện Đạ Tẻh có mô hình HTX Quyết Tiến; huyện Lâm Hà có HTX nông nghiệp su su Công Thành.

- Việc liên kết nông dân trong sản xuất, tiêu thụ sản phẩm là cần thiết nhưng cần phải có một tổ chức đại diện cho nông dân hoạt động hiệu quả và tổ chức đó chỉ có thể là HTX. Vì vậy, vấn đề tư duy mới về kinh tế tập thể nói chung và các HTX nông nghiệp nói riêng là phải coi các HTX nông nghiệp là một trong những nhân tố quan trọng góp phần quyết định đến tiến trình công nghiệp hóa nông nghiệp, cải tiến quy trình canh tác, chuyển đổi giống, ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, mở rộng quy mô sản xuất để nâng cao giá trị sản phẩm nông nghiệp, liên kết hộ để tạo ra sản lượng lớn có chất lượng đáp ứng yêu cầu thị trường,... Chỉ với quy mô, phương thức tổ chức, quản lý theo mô hình HTX kiểu mới, HTX có liên kết thì những vấn đề yếu kém, lạc hậu của kinh tế tập thể nói chung và HTX nông nghiệp nói riêng lâu nay mới được khắc phục. Vì vậy, việc chuyển đổi mô hình HTX kiểu mới để nông dân tự nguyện tham gia là yêu cầu cần thiết trong giai đoạn sắp tới.

Nhìn chung, những HTX có mối liên kết chặt chẽ, khẳng định được vai trò, vị trí của HTX là một mắt xích trong chuỗi liên kết giá trị thì HTX đó hoạt

³ Thành viên liên kết: phải thực hiện theo quy trình sản xuất của HTX, các thành viên liên kết cung cấp các sản phẩm rau, củ quả cho HTX với một giá cả cố định và lâu dài.

động có hiệu quả và mang lại lợi ích kinh tế cho các thành viên. Để hình thành được mô hình chuỗi liên kết thì HTX phải hình thành được chuỗi các liên kết dọc và liên kết ngang một cách chặt chẽ và khép kín: đó chính là liên kết giữa các hộ thành viên với thành viên, giữa thành viên với HTX hay với các hộ nông dân (*liên kết ngang*), khi hình thành liên kết ngang chặt chẽ và khép kín thì vai trò của HTX phải liên kết chặt chẽ với các mắt xích khác trong liên kết dọc (*các công ty, doanh nghiệp, hệ thống siêu thị, ...*).

b) *Mô hình HTX phi nông nghiệp:*

- Trong những năm gần đây, những mô hình HTX tiêu thủ công nghiệp đã góp phần giải quyết hàng trăm lao động cho người khuyết tật, người đồng bào dân tộc thiểu số như: HTX thổ cẩm Cát Tiên, HTX An Bình, HTX Hữu Hòa,... các HTX tổ chức ký kết hợp đồng với các công ty, siêu thị và chuỗi các cửa hàng bán đồ lưu niệm tại các thành phố lớn như: Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh,. Năm 2014, đã thành lập được 01 mô hình HTX chợ Đà Loan tại huyện Đức Trọng với các thành viên là hộ tiểu thương buôn bán tại chợ, đây là mô hình HTX chợ đầu tiên của tỉnh, đã và đang hoạt động hiệu quả, sẽ được nhân rộng trên toàn tỉnh trong các năm tiếp theo.

- Hiện nay, trên địa bàn tỉnh hình thành 02 mô hình HTX ngành giao thông vận tải như: HTX vừa tổ chức dịch vụ phục vụ thành viên như mở bến bãi, đăng ký luồng thuyền, đóng thuế,...vừa tổ chức hạch toán, quản lý tập trung⁴; mô hình thứ 2 là mô hình HTX tổ chức dịch vụ hỗ trợ: HTX không trực tiếp quản lý điều hành phương tiện, máy móc, thiết bị hoạt động sản xuất kinh doanh mà chỉ cung cấp một số loại dịch vụ hỗ trợ cho hoạt động sản xuất kinh doanh của thành viên HTX và cho những đối tượng không phải là thành viên. Cả hai mô hình trên đều hoạt động có hiệu quả.

III. Tình hình triển khai thực hiện các chính sách ưu đãi, hỗ trợ HTX

1. Chính sách hỗ trợ, khuyến khích thành lập mới: Toàn tỉnh đã hỗ trợ thành lập mới cho 44 HTX với kinh phí hỗ trợ 441 triệu đồng từ ngân sách Trung ương, riêng năm 2016 hỗ trợ cho 17 HTX, kinh phí hỗ trợ 170 triệu đồng.

2. Chính sách đào tạo, bồi dưỡng

- Tổ chức bồi dưỡng cho 1.942 cán bộ HTX tham gia với kinh phí 1.703 triệu đồng. Trong năm 2016, đã tổ chức 6 lớp với 250 học viên tham dự, kinh phí thực hiện 160 triệu đồng. Phối hợp với Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Công Thương mở 03 lớp với hơn 150 học viên tham dự; riêng các HTX thuộc lĩnh vực công thương được tổ chức 03 lớp nâng cao năng lực quản lý cho cán bộ lãnh đạo HTX, kinh phí thực hiện 100 triệu đồng.

- Hướng dẫn tư vấn cho 10 HTX, THT thủ tục đăng ký xác lập quyền và bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp; tổ chức 4 lớp về bảo hộ sáng chế, bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp, đăng ký công nhận và khai thác sáng kiến cho gần 500 học viên là lãnh đạo các THT, HTX.

⁴ Toàn bộ tài sản, vốn, phương tiện và trang thiết bị phục vụ hoạt động sản xuất đều do HTX quản lý điều hành.

3. Hỗ trợ về đất đai

- Từ ngày 01/7/2013 đến ngày 30/12/2016 có 05 HTX tiếp cận được với chính sách đất đai: Giao đất không thu tiền sử dụng đất cho 01 HTX với diện tích 2.700 m²; 01 HTX được thuê đất với diện tích 18.000 m²; cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho 03 HTX với tổng diện tích 19.151 m²

- Nhu cầu của các HTX về đất để xây dựng trụ sở, kho bãi, văn phòng rất lớn nhưng do quỹ đất công của địa phương không còn nhiều, nằm xa trung tâm, xa khu dân cư và không thuận tiện giao thông...nên phần lớn các HTX không được thụ hưởng chính sách này.

4. Chính sách thuế: Cơ quan Thuế đã thực hiện kịp thời và đầy đủ các chính sách thuế đối với HTX theo quy định như: miễn thuế GTGT đối với các HTX có doanh thu từ sản phẩm trồng rau và chăn nuôi, nuôi trồng thủy sản. Miễn giảm thuế thu nhập doanh nghiệp trong thời gian mới thành lập theo quy định chung.

5. Chính sách tiếp cận vốn của Quỹ hỗ trợ phát triển HTX

- Trong thời gian qua, Quỹ hỗ trợ phát triển HTX cấp tỉnh (*vốn điều lệ 7.000 triệu đồng*) giải quyết cho 30 đơn vị vay xoay vòng vốn với tổng số tiền 11.990 triệu đồng. Riêng năm 2016, Quỹ hỗ trợ phát triển HTX Trung ương đã giải ngân cho HTX Dịch vụ nông nghiệp tổng hợp Anh Đào vay đầu tư nhà lưới, nhà kính và tiêu thụ rau với tổng số tiền 10 tỷ đồng; Quỹ hỗ trợ phát triển HTX tỉnh đã tiến hành giải ngân cho 05 HTX vay 2.060 triệu đồng. Phần lớn các HTX tiếp cận nguồn vốn Quỹ hỗ trợ phát triển HTX đều sử dụng đúng theo phương án vay vốn, hoạt động có hiệu quả, nâng cao thu nhập cho bà con thành viên.

- Nguồn vốn Quỹ quốc gia giải quyết việc làm do Liên minh HTX Việt Nam phân bổ cho tỉnh Lâm Đồng đã giải quyết cho 07 HTX vay 1.400 triệu đồng.

6. Chính sách xúc tiến thương mại, mở rộng thị trường: Tỉnh Lâm Đồng đã quan tâm, tạo điều kiện cho một số HTX cùng với doanh nghiệp trên địa bàn tham gia các hội nghị kết nối nhà sản xuất, nhà phân phối; đã hỗ trợ 48 lượt HTX tham gia hội chợ trung bày, giới thiệu sản phẩm, kinh phí hỗ trợ 999 triệu đồng.

7. Chính sách ứng dụng khoa học, kỹ thuật và công nghệ mới: Tỉnh Lâm Đồng đã hỗ trợ cho HTX chuyển giao khoa học kỹ thuật, ứng dụng nông nghiệp công nghệ cao trong sản xuất nông nghiệp cho 83 HTX với kinh phí hỗ trợ 5.077 triệu đồng⁵.

8. Chính sách hỗ trợ đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng: Tỉnh Lâm Đồng đã sử dụng kinh phí khuyến công hỗ trợ xây dựng 03 mô hình trình diễn kỹ thuật sản xuất các sản phẩm thủ công mỹ nghệ cho HTX Lê Gia chế biến hạt điều xuất khẩu, HTX An Bình đan lát mây - tre - bèo, HTX Thổ cẩm Cát Tiên sản xuất hàng thổ cẩm với tổng kinh phí 295 triệu đồng. Đồng thời, hỗ trợ xây dựng và trang thiết bị cho 01 phòng trưng bày và 01 nhà kho kín để bảo quản nguyên

⁵ Sở Khoa học và Công nghệ hỗ trợ cho 1 đơn vị áp dụng hệ thống quản lý chất lượng ISO 9001:2008; hỗ trợ cho 5 lượt HTX tham gia hội chợ Công nghệ và thiết bị của khu vực và quốc gia như Techmart: Đồng Nai, Quảng Nam, Hà Nội...

vật liệu cho 2 đơn vị: HTX An Bình và HTX Thổ cẩm Cát Tiên, với tổng kinh phí 220,8 triệu đồng.

9. Chính sách hỗ trợ bảo hiểm xã hội cho cán bộ HTX: Nhà nước chưa có chính sách hỗ trợ bảo hiểm xã hội cho cán bộ tham gia HTX. Đối với những HTX có quy mô lớn, hoạt động có hiệu quả và các HTX từ thời bao cấp chuyển sang có nguồn lương ổn định mới tổ chức đóng bảo hiểm xã hội cho cán bộ tham gia trong HTX. Riêng hệ thống Quỹ tín dụng nhân dân thì toàn bộ cán bộ, nhân viên tham gia trong Quỹ đều được đóng bảo hiểm đầy đủ.

10. Chính sách ưu đãi về tín dụng: Từ khi Luật HTX năm 2012 có hiệu lực, toàn tỉnh Lâm Đồng có 15 HTX tiếp cận được với các tổ chức tín dụng trên địa bàn với doanh số cho vay là 229 tỷ đồng. Đồng thời, hỗ trợ lãi suất cho 01 HTX, số tiền 22 triệu đồng.

11. Chính sách khác: Hỗ trợ lương cho các HTX thuê cán bộ tham gia công tác kỹ thuật tại HTX nhằm nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm với tổng kinh phí 120 triệu đồng.

IV. Công tác quản lý nhà nước đối với kinh tế hợp tác

Công tác quản lý nhà nước đối với khu vực kinh tế tập thể được tăng cường. UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 704/QĐ-UBND, ngày 20/3/2015 về việc thành lập Ban chỉ đạo và Tổ giúp việc Ban chỉ đạo phát triển kinh tế tập thể trên địa bàn tỉnh. Các huyện, thành phố đã thành lập Ban chỉ đạo phát triển kinh tế tập thể của địa phương; phân công 01 đồng chí Phó Chủ tịch UBND huyện, thành phố phụ trách khối kinh tế làm trưởng ban; đồng thời, giao trách nhiệm cho Phòng Tài chính - kế hoạch cấp huyện theo dõi quản lý về kinh tế tập thể trên địa bàn. Hàng năm, Ban chỉ đạo phát triển kinh tế tập thể các cấp đã xây dựng kế hoạch, chương trình hoạt động cụ thể, phân công rõ trách nhiệm các thành viên gắn với địa bàn phụ trách để theo dõi, quản lý và hỗ trợ kinh tế tập thể phát triển, giải quyết các khó khăn, vướng mắc trong hoạt động cũng như thực hiện các quy định của pháp luật về Hợp tác xã trên địa bàn. Vì vậy, một số khó khăn, vướng mắc của kinh tế tập thể đã được nhiều cấp chính quyền quan tâm tháo gỡ. Các cơ chế, chính sách của Trung ương, của địa phương tiếp tục được thực hiện có hiệu quả, tạo điều kiện cho các mô hình kinh tế tập thể phát triển, góp phần tích cực trong xây dựng nông thôn mới.

Sở Kế hoạch và Đầu tư là cơ quan đầu mối phối hợp với các Sở, ngành, địa phương liên quan triển khai nhiều hoạt động thiết thực nhằm hỗ trợ kinh tế tập thể phát triển; tích cực tham mưu cho Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh trong lãnh đạo, chỉ đạo và xây dựng cơ chế chính sách hỗ trợ và phát triển kinh tế tập thể trên địa bàn tỉnh.

Liên minh Hợp tác xã tinh thường xuyên phối hợp chặt chẽ với các Sở, ban, ngành, đoàn thể và địa phương trong việc củng cố, phát triển mới THT, HTX; thực hiện đầy đủ các cơ chế, chính sách của Trung ương, của tỉnh về hỗ trợ phát triển HTX. Tích cực tuyên truyền về chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về đổi mới, phát triển kinh tế tập thể nhằm thu hút ngày càng nhiều thành viên và tạo mối quan hệ gắn kết giữa Liên minh Hợp tác xã

tỉnh và cơ sở, là chỗ dựa, cầu nối bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các thành viên khi bị xâm phạm hoặc có tranh chấp.

V. Hợp tác quốc tế về kinh tế tập thể

Đến cuối năm 2016, toàn tỉnh có 02 mô hình HTX được hỗ trợ, giúp đỡ của các tổ chức quốc tế về tư vấn, vốn đầu tư, nâng cao chất lượng hoạt động của các HTX, như:

- HTX nông nghiệp cà phê Lâm Viên (*huyện Di Linh*): Đây là HTX thành lập theo mô hình HTX quốc tế với sự giúp đỡ của tổ chức Agrobank (*một tổ chức của Ngân hàng Thế giới*) đã tư vấn, tập huấn, bồi dưỡng sáng lập viên, xây dựng phương án sản xuất kinh doanh, xây dựng điều lệ và hỗ trợ vốn hoạt động ban đầu cho HTX. Hiện nay, HTX đang từng bước tự điều hành, quản lý và hoạt động với số lượng thành viên có quy mô liên xã.

- Mô hình HTX chăn nuôi bò sữa đang được thành lập tại huyện Đơn Dương nhận được nguồn vốn tài trợ của Chính phủ Canada về nâng cao chất lượng sữa, đảm bảo đầu ra sản phẩm và giảm nghèo bền vững cho nông dân. Hiện nay, HTX đang bước vào giai đoạn xây dựng phương án sản xuất kinh doanh, điều lệ với số lượng thành viên dự kiến ban đầu lên đến 600 hộ nông dân chăn nuôi bò sữa, đây là HTX được thành lập với quy mô hoạt động toàn huyện và trong tương lai quy mô có thể phát triển liên huyện.

Nơi nhận:

- Văn phòng Trung ương;
- Các sở, ban, ngành, Mặt trận đoàn thể tỉnh;
- Các huyện, thành uỷ, đảng uỷ trực thuộc;
- Vụ địa phương II, VPTW;
- Lưu VPTU, TH.

Trần Đình Văn